

Uitvoeringsprogramma 2021-2023

OMZIEN NAAR ELKAAR

Decentralisatie van de Maatschappelijke Zorg
Duin- en Bollenstreek 2021-2023

SAMENVATTING

Het uitvoeringsprogramma 2018-202 is indertijd geschreven met het toen geldende tijdsfad, decentraliseren per 2020. Het uitvoeringsprogramma is in principe in 2020 afgelopen. Inmiddels is het tijdsfad van decentraliseren opgeschoven naar 2023. We wilden niet simpelweg voorstellen om het huidige uitvoeringsprogramma te verlengen, maar juist dit moment nemen om stil te staan wat we tot nu toe bereikt hebben binnen de Duin- en Bollenstreek en waar we ons nog op moeten focussen in de periode 2021 tot en met 2023.

De Maatschappelijke Zorg is zeer veelzijdig. Het kan alle facetten van het leven van de inwoner raken, zoals huisvesting, zorg en ondersteuning, herstel van ziekte, werk en inkomen, sociaal netwerk, geaccepteerd worden, persoonlijke ontwikkeling, sport en bewegen en veiligheid. Ongetwijfeld zijn we niet compleet in deze opsomming. Aan de veelheid van facetten is de afgelopen drie jaar gewerkt, met als doel dat de meest kwetsbare inwoner die ondersteuning krijgt of gaat krijgen die zij nodig hebben en zo goed mogelijk mee kunnen doen in de maatschappij.

TERUGBLIK 2018-2020

De afgelopen drie jaar hebben we verschillende projecten ontwikkeld en uitgevoerd. Enkele resultaten lichten we uit. Zo zijn decentrale opvang-locaties in de Duin- en Bollenstreek gerealiseerd. Een scheef huisje is gerealiseerd en met twee andere scheve huisjes zijn we goed op weg. Er is een inkoopteam gestart ter voorbereiding op de inkoop van Beschermd Wonen met een transformatie agenda. Ook hebben er verschillende pilots gelopen, en zijn we recent gestart met pilots op het gebied van algemene voorzieningen, sport en bewegen, uitbreiding inloop en inzet GGZ-expertise.

ACTIELIJNEN 2021-2023

In het uitvoeringsprogramma 2021-2023 gaan we uit van drie actielijnen. Deze actielijnen zien we als drie cirkels om de inwoner: de persoonlijke situatie, informele ondersteuning en formele ondersteuning. Daarop aanvullend hebben we een randvoorwaarde voor geformuleerd: draagvlak in de samenleving. Dit draagvlak is nodig om de doelen en resultaten, zoals per actielijn benoemd is, succesvol te kunnen behalen. Ook voor deze randvoorwaarde hebben we enkele doelen en resultaten geformuleerd. Op basis van deze actielijnen zullen vervolgens projectplannen en/of activiteitenplannen opgesteld worden waarin meer gedetailleerd een aanpak, de te nemen stappen, een tijdslijn en kostenraming worden beschreven.

SAMENWERKING

Binnen de Duin en Bollenstreek werken we op alle facetten van de Maatschappelijke Zorg met elkaar samen om onze gemeenten zo goed mogelijk voor te bereiden op de decentralisatie en de gewenste transformatie vorm te geven. Tevens werken we samen in de regio Holland Rijnland, waar de centrumgemeente Leiden ook in is vertegenwoordigd. Het is belangrijk dat we betrokken zijn bij de ontvlechting van taken van centrumgemeente Leiden naar de regiogemeenten. De overdracht van kennis en expertise is hierbij een belangrijk onderdeel. Daarnaast blijven we vanaf 2023 met elkaar samenwerken op de dan regionale voorzieningen. Het beleid en de bijbehorende afspraken maken we met elkaar.

VOORUITBLIK

De conclusie die we kunnen trekken is dat er al veel gebeurd is of in gang gezet is, echter zijn we nog niet klaar voor de decentralisatie met de bijbehorende transformatie. Aankomende twee jaar ligt de focus op het verder organiseren en voorbereiden van de decentralisatie en in gang zetten van de transformatie. In 2023 willen we de focus leggen op de 'inclusieve gemeente'. Maatschappelijke Zorg zal een onderdeel blijven binnen het sociaal domein. De grootte van het onderwerp met de bijbehorende inzet van ambtenaren kan teruggebracht worden en bepaalde onderwerpen kunnen opgenomen worden bij andere beleidsterreinen. Daarnaast is het belangrijk dat we betrokken zijn en blijven bij de ontvlechting van taken van centrumgemeente Leiden naar de regiogemeenten en dat we blijven samenwerken binnen de Duin- en Bollenstreek. Tevens blijven we vanaf 2023 met elkaar samenwerken op de regionale voorzieningen in Holland Rijnland.

INLEIDING

Het uitvoeringsprogramma 2021-2023 is een verlenging op het eerder vastgestelde 'Uitvoeringsprogramma "Omzien naar Elkaar" Maatschappelijke Zorg en Beschermd Wonen 2018-2020'. In dit vervolgprogramma blikken we terug op de afgelopen drie jaar, en kijken we vooruit naar de toekomst. Het verlengde uitvoeringsprogramma 2021-2023 is geschreven vanuit dezelfde onderliggende basis als het voorgaande uitvoeringsprogramma, maar is op enkele onderdelen geactualiseerd.

OPZET UITVOERINGSPROGRAMMA 2021-2023

De opbouw van het uitvoeringsprogramma 2021-2023 is als volgt. Allereerst beginnen we in het eerste hoofdstuk, 'Achtergrond', met de onderliggende kaders en gemaakte afspraken op het gebied van Maatschappelijke Zorg.

In hoofdstuk twee, 'Terugblik 2018-2021', volgt een terugblik op de laatste drie jaar: wat is er tot nu toe gerealiseerd ten behoeve van de decentralisatie en transformatie van de Maatschappelijke Zorg. In hoofdstuk drie wordt ingegaan op relevante ontwikkelingen die van invloed zijn op onze opgave, op landelijk, regionaal en lokaal niveau.

Aansluitend volgt hoofdstuk vier, waarin we ingaan op de verlenging van het uitvoeringsprogramma. We kijken hierin naar de speerpunten die we de komende drie jaar nastreven en de opbouw van de actielijnen waarbinnen de activiteiten uitgezet worden. De opzet van deze actielijnen vormen de cirkels rondom de inwoner: de persoonlijke situatie, informele ondersteuning en formele ondersteuning. Voor het succesvol uitvoeren van de activiteiten die onder deze cirkels vallen, is draagvlak vanuit de samenleving voor de kwetsbare inwoner een randvoorwaarde. Voor de cirkels en randvoorwaarden zijn in dit hoofdstuk doelstellingen en resultaten geformuleerd.

In het laatste hoofdstuk, 'Projectorganisatie', volgt een beschrijving van de opbouw van de organisatie die zich richt op de decentralisatie en transformatie van de Maatschappelijke Zorg in de Duin- en Bollenstreek.

HOOFDSTUK 1 - ACHTERGROND

DECENTRALISEREN

Met de wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in 2015 heeft de gemeente verschillende taken overgeheveld gekregen vanuit de toenmalige Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). De bekendste taken zijn (woon-)begeleiding en dagbesteding. Ook de taken voor Beschermd Wonen en bijvoorbeeld de inloofunctie (O)GGZ zijn toen overgeheveld. In Holland Rijnland hebben de gemeenten door middel van het verlenen van een mandaat destijds besloten om de taken voor Beschermd Wonen te beleggen bij centrumgemeente Leiden. Dit gebeurde omdat de financiële middelen van het Rijk op dat moment overgeheveld werden naar de centrumgemeenten en niet naar de individuele gemeenten. De gemeente Leiden voerde al de taken op het gebied van Maatschappelijke Opvang, verslavingszorg en -preventie en OGGZ (bemoeizorg) uit, eveneens Wmo-taken. Hiermee werd de gemeente Leiden in 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de zorg voor de meest kwetsbare inwoners, oftewel de Maatschappelijke Zorg¹, in Holland Rijnland.

Met de verandering van de Wmo in 2015 heeft de Commissie Toekomst Beschermd Wonen (ook wel Commissie Dannenberg genoemd) aan het Rijk advies uitgebracht om Beschermd Wonen zoveel mogelijk lokaal, in de wijk en ambulante plaats te laten vinden: van Beschermd Wonen naar Beschermd thuis. Het Rijk heeft toen uitgesproken om de middelen voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang in de toekomst rechtstreeks te willen verstrekken aan alle gemeenten in plaats van via de centrumgemeenten, om hiermee meer lokale verantwoordelijkheid en lokaal maatwerk voor deze taken mogelijk te maken.

REGIONAAL BELEIDSKADER

Eind 2016 hebben de toen 14 gemeenten in het samenwerkingsverband Holland Rijnland samen het 'Beleidskader Maatschappelijke Zorg 2017-2025' opgesteld. Hierin is de visie op de Maatschappelijke Zorg met de beleidsuitgangspunten beschreven. De vastgestelde visie en de beleidsuitgangspunten die de basis vormen voor het regionale en lokale uitvoeringsprogramma zijn, ook nu begin 2021, actueel. We halen kort de visie aan en benoemen uitgangspunten voor het beleid.

Visie: een inclusieve samenleving

Alle inwoners kunnen meedoen in de samenleving. De inwoner die (tijdelijk) problemen heeft met het zelfstandig regie voeren, kan via de WMO-ondersteuning krijgen. Hierbij is lokale ondersteuning het uitgangspunt. De ondersteuning is dichtbij, op maat en in de eigen leefomgeving. Voor de groep inwoners die niet meer zelfstandig thuis kan wonen, en waarbij ondersteuning in de eigen omgeving tekortschiet, is (tijdelijk of permanent) opvang aanwezig. Onder opvang verstaan we wonen in één van de woonvormen van een instelling. Dit is waar mogelijk een tijdelijke situatie, waarbij er gestuurd wordt op herstel en uitstroom. Het doel is om inwoners zo snel mogelijk weer deel te laten nemen aan het maatschappelijk leven, naar eigen wensen en vermogen. Het deelnemen naar vermogen in de samenleving is ook afhankelijk van de mogelijkheden van de omgeving. Aandachtspunten zijn dan ook acceptatie door de omgeving en het voorkomen van uitsluiting en vereenzaming.

Beleidsuitgangspunten

1. Ondersteuning voor de doelgroep Maatschappelijke Zorg is een breed gedragen lokale verantwoordelijkheid.
2. Lokaal zet men in op vroeg-signalering en preventie.
3. Lokaal organiseert men vraaggerichte ondersteuning: integraal en op maat, waardoor regionaal alleen een vangnet overblijft voor zeer specialistische of acute vormen van opvang.
4. Toegang tot ondersteuning is laagdrempelig, met aansluitend duidelijke richtlijnen voor aanmelden bij (sub)regionale ondersteuningsvormen waarin op regionaal niveau wordt samengewerkt. *Met de kennis van nu zouden we dit uitgangspunt anders omschrijven: Toegang tot ondersteuning is laagdrempelig en lokaal georganiseerd, ook voor de regionale voorzieningen.*
5. Eigen kracht en eigen regie, het zelf regisserend vermogen wordt versterkt om de instroom te beperken en uitstroom uit de opvang te bevorderen.
6. De opvang is kleinschalig en zo lokaal mogelijk georganiseerd

7. Aandacht voor participatie en herstel is een uitgangspunt bij alle vormen van hulp, opvang en ondersteuning.
8. De hulpverlening werkt outreachend en levert bemoeizorg waar dat nodig is.
9. De financiële middelen van het rijk vormen het financiële kader.

Doelgroep

De Maatschappelijke Zorg heeft betrekking op de meest kwetsbare mensen in onze samenleving. Het gaat om mensen die tijdelijk of langdurig niet voldoende in staat zijn om zelfstandig in behoeften en bestaansvoorwaarden te voorzien (onderdak, voedsel, inkomen, sociale contacten, zelfzorg) veelal met GGZ, licht verstandelijke beperking (LVB) en of verslavingsproblematiek. Zij kampen veelal met complexe en samenhangende problemen op meerdere leefdomeneinen. Landelijk wordt gesteld dat 1% van de bevolking tot de doelgroep behoort van Maatschappelijke Zorg en 4-5% van de bevolking tot de risicogroep.

CONVENANT REGIONALE SAMENWERKING MAATSCHAPPELIJKE OPVANG HOLLAND RIJNLAND 2018-2021

Eind 2018 is het Convenant Maatschappelijke Opvang (MO) afgesloten tussen de centrumgemeenten Leiden, de regiogemeenten van Holland Rijnland en stichting De Binnenvest.

In dit convenant zijn afspraken gemaakt met als doel de centrale opvanglocatie de Nieuwe Energie te verkleinen, het aantal decentrale opvangplekken in de regiogemeenten uit te breiden en dakloosheid te voorkomen. Voor elke sub-regio zijn er specifieke opgaven benoemd. Voor de Duin- en Bollenstreek bestaat deze opgave uit het plaatsen van vijf scheve huisjes en het organiseren van decentrale plekken voor twaalf alleenstaanden en twee gezinnen. Dit convenant wordt begin 2021 geëvalueerd en mogelijk herzien.

INVESTERINGSFONDS

Om de gemeenten in Holland Rijnland in staat te stellen zich goed voor te bereiden op de decentralisatie Maatschappelijke Zorg is in 2018 het Investeringsfonds Maatschappelijke Zorg ingesteld. Dit Investeringsfonds wordt gedekt met middelen die door de centrumgemeente Leiden beschikbaar gesteld worden vanuit het beschikbare overschot Beschermd Wonen. Destijds was de verwachting dat de decentralisatie per 2021 zou plaatsvinden. Nu de decentralisatie twee jaar later plaatsvindt, is het wenselijk het Investeringsfonds te verlengen. Hierover neemt de gemeenteraad van centrumgemeente Leiden binnenkort een besluit.

UITVOERINGSPROGRAMMA REGIONAAL EN SUB-REGIONAAL

De decentralisatie houdt in de overdracht van kennis, taken, verantwoordelijkheden en het bijbehorende budget van de 43 centrumgemeenten in Nederland naar de afzonderlijke gemeenten. Een overdracht is altijd een tweezijdig proces. Vanuit deze onderlinge afhankelijkheid het beleidskader Maatschappelijke Zorg 2017-2025 opgesteld. Daarna is binnen een regionale projectorganisatie gewerkt aan een regionaal uitvoeringsprogramma waarin de visie en uitgangspunten van het beleidskader zijn vertaald naar actielijnen. In het sub-regionale uitvoeringsprogramma Duin- en Bollenstreek 2018 –2020 is het regionale uitvoeringsprogramma zoveel mogelijk geïntegreerd.

UITVOERINGSPROGRAMMA DUIN- EN BOLLENSTREEK 2018-2020

Dit uitvoeringsprogramma is indertijd geschreven met het toen geldende tijdspad, decentraliseren per 2020. Inmiddels is dit tijdspad opgeschoven naar 2023. Nu we aan het begin van 2021, is het een goed moment om stil te staan bij wat er al bereikt is met het huidige uitvoeringsprogramma, welke aandachtspunten we mee willen nemen naar het verlengde uitvoeringsprogramma en welke voorbereidingen nodig zijn om per 2023 comfortabel voor zowel cliënten, direct betrokkenen, omwonenden, zorgaanbieders, woningcorporaties als gemeenten te kunnen decentraliseren.

Het belang van de kwetsbare inwoner centraal

In het aflopende uitvoeringsprogramma stond het belang van de kwetsbare inwoner centraal. Gekeken wordt wat de persoon in kwestie nodig heeft. Pas daarna wordt de afweging gemaakt op welk niveau deze ondersteuning geboden kan worden. Het uitgangspunt daarbij is: de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek trekken samen op bij het vormgeven van de Maatschappelijke Zorg en organiseren zoveel mogelijk lokaal, tenzij blijkt dat dit schadelijk is voor cliënten, onmogelijk of onbetaalbaar. Ook in het

verlengde uitvoeringsprogramma hanteren we deze uitgangspunten, vertaald in de drie actielijnen: persoonlijke situatie, informele ondersteuning en formele ondersteuning. Vanuit het centraal stellen van de kwetsbare inwoner betekent dat in het aflopende uitvoeringsprogramma en in het verlengde uitvoeringsprogramma de volgende uitgangspunten werden en worden gehanteerd:

- In de zorg en ondersteuning is er oog voor alle leefgebieden van de cliënt: zingeving, dag invulling, gezondheid, inkomen, huisvesting, sociale relaties, veiligheid;
- Er wordt maatwerk geboden in de zorg en ondersteuning, waarbij wordt ingezet op het versterken van het zelf-regisserend vermogen en het sociale netwerk van de cliënt;
- De zorg en ondersteuning kan flexibel op- en afschalen, is zo nodig 24/7 beschikbaar en kan als het moet zeer langdurig worden ingezet;
- De kwetsbare inwoner heeft het recht op vrije vestiging in de regio binnen nog nader vast te stellen kaders. Met een aanvulling: 'financiële' kaders;
- Bij het toekennen van zorg worden de landelijke regels voor toegang tot Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang in acht genomen;
- Gemeenten bieden continuïteit in de zorg en voorzieningen bij verandering van woonplaats of huisvestingsvorm;
- Gemeenten bieden continuïteit in de zorg en ondersteuning gedurende het proces van decentralisatie en transformatie van de Maatschappelijke Zorg: er worden geen voorzieningen stopgezet voordat er goede (nieuwe) alternatieven voor in de plaats zijn gekomen.
- In de uitvoering van dit programma worden ervaringsdeskundigen en cliëntvertegenwoordigers nauw betrokken.

HOOFDSTUK 2 – TERUGBLIK 2018-2020

INLEIDING

Ten aanzien van de decentralisatie van de Maatschappelijke Zorg werken de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek nauw met elkaar samen om de doelen uit het uitvoeringsprogramma 2018 – 2020 te verwezenlijken. In dit hoofdstuk blikken eerst terug op activiteiten die vanuit dit uitvoeringsprogramma zijn ingezet. De activiteiten zijn onderverdeeld op basis van de actielijnen uit het voorgaande uitvoeringsprogramma:

- 2.1 De persoonlijke situatie
- 2.2 Informele ondersteuning
- 2.3 Formele ondersteuning
- 2.4 Organisatie

We beschrijven de behaalde resultaten en aandachtspunten. De aandachtspunten nemen we mee naar de verlenging van het uitvoeringsprogramma 2020 - 2023. We benoemen de projecten welke gerealiseerd zijn of in gang gezet. Net opgestarte projecten worden niet benoemd.

Het regionale uitvoeringsprogramma Holland Rijnland was zoveel mogelijk geïntegreerd in het uitvoeringsprogramma van de Duin- en Bollenstreek. Op regionaal niveau zijn voornamelijk randvoorwaardelijke documenten opgeleverd ten behoeve van de decentralisatie. Deze komen terug onder het kopje organisatie.

2.1 DE PERSOONLIJKE SITUATIE: HUISVESTING EN BEGELEIDING

De algemene doelstelling is als volgt: er moet een gevarieerd arsenaal komen aan woonvarianten om maximaal tegemoet te komen aan de verscheidenheid aan woonbehoeften van kwetsbare mensen. Deze verscheidenheid in woonvarianten moet een evenwichtige en duurzame mix zijn van intramurale voorzieningen van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang en verschillende, lichtere vormen van wonen en zorg verspreid over de Duin- en Bollenstreek.

RESULTATEN EN AANDACHTSPUNTEN

Scheve huisjes

In Katwijk is er een woonboot gerealiseerd en bestempeld als een bijzondere woonvorm, ook wel een scheef huisje te noemen. In Hillegom en Noordwijk zijn voorbereidingen om een scheef huisje te plaatsen. In alle vijf de gemeenten is nader locatieonderzoek gedaan. Half december 2020 is het locatieonderzoek, de mogelijkheden per gemeenten en verdeling over de regio met de bestuurders besproken. Locaties in Teylingen en Katwijk wordt nader uitgewerkt, deze zijn als meest kansrijk beoordeeld.

In het convenant 'Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang Holland Rijnland 2018-2021' is afgesproken dat de Duin- en Bollenstreek in eerste instantie vijf scheve huisjes plaatst. Na afronding van het plaatsen van de scheve huisjes in Hillegom, Noordwijk, Teylingen en Katwijk hebben we aan deze opdracht voldaan.

Het realiseren van de scheve huisjes is een moeizaam proces: het kost veel tijd en er ontstaat veel weerstand onder omwonenden. Het vraagt een goede communicatie met omwonenden. Ook is een geschikte locatie, conform de criteria van een scheef huisje, lastig te vinden.

Decentrale opvangplekken

Er zijn in de gemeenten Katwijk, Teylingen en Hillegom decentrale plekken gerealiseerd, te weten:

- Katwijk vier plekken voor alleenstaanden en een woning voor een gezin;
- Teylingen drie plekken voor alleenstaanden en twee plekken voor gezinnen;
- Hillegom een plek voor twee personen, ouder met één kind of een echtpaar.

Gezien het convenant 'Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang Holland Rijnland 2018-2021' en de monitoring op de instroom en uitstroom van de nu beschikbare plekken zijn er

nog minimaal vier plekken nodig. In verband met de spreiding over de sub-regio wordt er gezocht in Lisse en Noordwijk.

Ook bij deze ontwikkeling vraagt het om de juiste communicatie met omwonenden. Tot nu toe zijn er zeer verschillende ervaringen.

Preventie dakloosheid

Er zijn de afgelopen twee jaar verschillende initiatieven gestart om de preventie van dakloosheid te bevorderen. We benoemen de activiteiten die opgestart zijn vanuit de sub-regionale projectgroep. Eind 2019 is er binnen de Duin- en Bollen-gemeenten gestart met een casusoverleg 'dakloze inwoners'. Dit overleg heeft als doel om casuïstiek te bespreken van dreigende dakloze inwoners, een korte lijn te onderhouden tussen betrokken partners en overzicht te houden van de mensen die in een locatie verblijven van Stichting De Binnenvest.

Recent is een expertise groepje gestart met de ISD om specifiek naar regelgeving te kijken die bij bepaalde casuïstiek niet meewerkend is. Daarnaast wordt waar mogelijk maatwerk geleverd door verschillende betrokken partijen, zoals woningcorporaties, gemeenten, Stichting De Binnenvest en wijkteams.

Projectleider Huisvesting Kwetsbare Doelgroepen Katwijk en Duin- en Bollenstreek

De projectleider huisvesting kwetsbare doelgroepen (HKD) is ingezet vanaf juli 2019 en zijn werkzaamheden liep door tot 1 september 2020. De inzet was 16 uur per week. Alle (lopende Katwijkse) initiatieven zijn bij elkaar gebracht en er is een projectopdracht opgesteld. Het onderwerp is binnen de Katwijkse gemeentelijke organisatie op de kaart gezet (belang en noodzaak opgaven besproken met o.a. Ruimte, Samenleving, Stedenbouw, Vastgoed, Planologie & Projecten). Voor de Duin- en Bollenstreek heeft de projectleider huisvesting kwetsbare doelgroepen een groot gedeelte van de organisatie van de miniconferentie op zich genomen en hij was de trekker van de werkgroep Huisvesting Kwetsbare Doelgroepen.

Miniconferentie

In februari 2020 hebben de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek een miniconferentie georganiseerd. Het doel van de miniconferentie was om partijen te inspireren over mogelijkheden en kansen van een transformatie van de Maatschappelijke Zorg naast de noodzakelijke decentralisatie. Bij de conferentie waren zorgaanbieders en woningcorporaties aanwezig. Uit deze conferentie is een nieuwe werkgroep ontstaan: werkgroep Huisvesting Kwetsbare Doelgroepen. Dit is een werkgroep waarbinnen de gemeente, zorgaanbieders en woningcorporaties aan de slag gaan met de resultaten van de miniconferentie.

Inkoopstrategie Beschermd Wonen Duin- en Bollenstreek

Een inkoopteam is geformeerd om voorbereidingen te treffen voor de inkoop van ondersteuning van mensen met een woon- en zorgvraag. Er is een inkoopstrategie opgesteld en deze is getoetst bij aanbieders.

Pilot Time Out

Ons zorgsysteem heeft schotten, alsmede versoberde toegang tot gespecialiseerde zorg, niet onvoldoende tijdelijke (gespecialiseerde) opvangmogelijkheden, onvoldoende overall expertise op complexe problematiek, afbouw van bedden en niet in de laatste plaats de decentralisatie van zorgfuncties naar het sociale domein. Time Out heeft op casus niveau onderzocht hoe dit op te lossen. De aanbevelingen worden meegenomen in de ontwikkelopdracht die de zorginstellingen mee krijgen bij de inkoop van Beschermd Wonen per 2023. Ook is er behoefte aan een opvangvoorziening. Een voorstel voor een Time-out plek, waar alle relevante onderdelen en een financieel overzicht in worden verwerkt, wordt dit jaar opgeleverd.

Pilot Caring Community

Het Vriendenhuis GGZ is in december 2020 gestart met een pilot 'Caring Community'. Binnen het Vriendenhuis GGZ wordt gewerkt aan (langdurig) herstel en het verhogen van de zelfredzaamheid van kwetsbare mensen om zo uiteindelijk weer een zelfstandig bestaan op te bouwen. Het Vriendenhuis GGZ heeft een herstelmeetinstrument I-ROC ontwikkeld dat zij in deze pilot toepassen. Met dit instrument wordt op vier verschillende punten gekeken in hoeverre cliënten verbeteren.

2.2 INFORMELE ONDERSTEUNING: DRAAGVLAK IN DE SAMENLEVING EN PREVENTIE GGZ EN VERSLAVINGSZORG

De algemene doelstelling is: we willen een inclusieve samenleving waarbij mensen met een stapeling van complexe problemen welkom zijn en zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren. Tevens willen we investeren in preventie bij risicogroepen en daarbij ervaringsdeskundigen betrekken.

RESULTATEN EN AANDACHTSPUNTEN

Onderzoek collectieve preventie ggz in DBS – bureau EEVAA

Er is onderzoek verricht naar ervaringen en bevindingen van gebruikers van preventieactiviteiten in de Duin- en Bollenstreek. De aanbevelingen zijn integraal meegenomen in nieuwe en reguliere interventies en activiteiten. Het vormt nog steeds belangrijke aandachtspunten voor de lokale opgave decentralisatie.

Collectieve Preventie GGZ in de Duin- en Bollenstreek

De collectieve preventie GGZ is per 1 januari 2019 gedecentraliseerd van centrumgemeente Leiden naar de vijf gemeenten van de Duin- en Bollenstreek. Deze wordt uitgevoerd door GGZ Rivierduinen en Stichting Lumen, waarbij zowel gebruikgemaakt wordt van professionele inzet als van ervaringsdeskundigheid. Het jaarlijkse programma bestaat voornamelijk uit voorlichtingsbijeenkomsten, cursussen, onafhankelijke cliënt ondersteuning, scholing van ervaringsdeskundigen en GGZ-preventie activiteiten voor jeugd. Er vinden kwartaalgesprekken plaats over de voortgang van de activiteiten en de behaalde resultaten.

Per 2021 organiseert Katwijk de collectieve preventie GGZ-lokaal. Goede afstemming en samenwerking tussen de vijf gemeenten wordt hiermee een aandachtspunt.

Pilot Buurtcirkel Katwijk en Hillegom

In de buurtcirkel komen mensen met een GGZ-achtergrond bij elkaar samen met een coach met als doel om van elkaar te leren, het sociale netwerk te vergroten en onderwerpen met elkaar op te pakken waarin zij geïnteresseerd zijn. De pilot is ontwikkeld om de overstap naar zelfstandig wonen voor cliënten BW gemakkelijker te maken.

In Katwijk is tijdens de pilot periode de doelgroep onvoldoende bereikt. De gemiddelde kosten per persoon waren daardoor te hoog. De ondernomen activiteiten en ontmoetingsmomenten waren minimaal. Samenwerking met andere partners leidde niet tot stijging van het aantal deelnemers. Door de gehouden pilot is duidelijk geworden dat de doelgroep al gebruik maakt van de inloophuizen die er zijn (Poolster GGZ en Schaepmanstraat). Er is geen vervolg gegeven aan de pilot. In Hillegom is er voldoende belangstelling voor de buurtcirkel, de doelgroep wordt bereikt. Mensen die anders niet de deur uitkwamen komen nu naar de Buurtcirkel en ondernemen meer activiteiten. Deze pilot is een succes op het gebied van ontmoeten. De uitvoering van het project is halverwege overgegaan van GGZ Rivierduinen naar Stichting Lumen. De pilot is vervolgd en moet verder uitgewerkt worden op het gebied van positieve gezondheid in samenwerking met Stichting Lumen en wordt nu de krachtcirkel genoemd.

Pilot Sporten en Bewegen – de Brug

In deze pilot worden psychische gezondheid en lichamelijke gezondheid gekoppeld, vanuit de principes van 'positieve gezondheid' (Hubert). Er zijn meerdere sportmomenten georganiseerd. De Brug heeft op meerdere meetmomenten vragenlijsten aan de cliënten voorgelegd. Hieruit komt een positief beeld, mensen blijken vooruit te gaan en sport positief te beleven. Deelnemers geven aan zich beter te voelen na deelname.

Professionele inzet begeleiding specifieke doelgroep is een meerwaarde gebleken. De pilot is in 2020 gestart en is gedeeltelijk stil komen te liggen als gevolg van corona. Daardoor zijn minder mensen bereikt dan vooraf inschat. Omdat ondanks dat de eerste resultaten positief zijn gebleken is de wens groot om door te gaan met deze vorm van ondersteuning en deze door te ontwikkelen en te verbinden aan de lokale context. Hier wordt in 2021 naar toegewerkt.

Algemene voorzieningen Duin- en Bollenstreek

De meeste kwetsbare inwoners van onze gemeenten ontvangen een bepaalde ondersteuning via de WMO. Voor deze inwoners is het moeilijk om aan te sluiten bij allerlei algemene voorzieningen. Tegelijkertijd is het voor diegene die een algemene voorziening organiseert lastig om kwetsbare mensen te ontvangen. Om deze kloof te overbruggen is er een voorstel geschreven voor verbreding van algemene voorzieningen. Er is een subsidietender uitgezet waaruit drie projecten zijn geselecteerd aan wie een subsidie verleend wordt. Deze projecten starten begin 2021 en hebben een looptijd van twee jaar. De drie projecten:

1. Stichting de Brug in samenwerking met het Welzijnskwartier. De Brug organiseert een laagdrempelige inloofunctie, gericht op het vinden van een dag structuur, het weer meedoen in de maatschappij en ontmoeten van mensen met dezelfde 'verhalen' om mensen sneller tot herstel te brengen. Er wordt samenwerking geïnitieerd met de sociaalwerkers en de Brug en aansluiting gezocht bij de activiteiten die georganiseerd worden in het 'Huis van de Wijk'.
2. Repaircafé Teylingen organiseert ontmoeting en inloop voor de doelgroep Maatschappelijke Zorg. De van oorsprong buurtinitiatief ontstane vrijwilligersorganisatie gaat activiteiten organiseren met als doel het ondersteunen van ontmoeten, meedoen met groepsactiviteiten (werkplaats/atelier) of aansluiting vinden bij reguliere sport en vrijetijdsactiviteiten. De inzet is vanuit de persoonlijke beleving en vraag. Om de organisatie professioneel te versterken, is er voor vrijwilligers mogelijkheid om cursussen en trainingen te doen of bijvoorbeeld een opleiding 'ervaringsdeskundige'.
3. Stichting Welzijnskompas gaat starten met 'Ik doe mee'. Ik doe mee is voorliggend begeleidingstraject voor inwoners die korte of langere tijd psychisch kwetsbaar zijn. In een periode van zes maanden kan een deelnemer samen met een welzijnscoach een participatietraject inrichten op basis van eigen interesses, talenten, vaardigheden en zelfinzicht. Na het traject hebben deelnemers aansluiting gevonden bij een activiteit of vrijwilligersplek. Een online community is ter ondersteuning beschikbaar voor ontmoeting, vragen en ondersteuning.

Communicatieplan Maatschappelijke Zorg Duin- en Bollenstreek

In 2020 is door de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek een communicatieplan Maatschappelijke Zorg ontwikkeld. Het plan is ontwikkeld vanuit de visie inclusieve samenleving. Dit communicatieplan wordt voorgelegd aan de ambtelijk opdrachtgevers om vast te stellen. Op basis van dit communicatieplan moeten acties worden geformuleerd, dit zal in 2021 van start gaan.

Inloofuncties

De inloofunctie is een belangrijke algemene voorziening voor kwetsbare inwoners uit de Maatschappelijke Zorg. Sommige inloofuncties worden door verschillende doelgroepen bezocht. Een aandachtspunt is in hoeverre de inwoners uit de vijf gemeenten gebruik mogen maken van de inloofuncties in andere gemeenten. Inloofuncties in de Duin- en Bollenstreek zijn:

- Reuring in Noordwijk
- Puykendam in Noordwijkerhout
- De Gezonde Lunch in Voorhout
- Jojo in Sassenheim
- Het Creatief Atelier in Lisse
- De Buurtcirkel in Hillegom
- Academie voor Zelfstandigheid van 's Heeren Loo in Hillegom
- De Poolster in Katwijk

De laatstgenoemde inloofunctie betreft een pilot en zet in op uitbreiding en verbreding van de inloofunctie van de Brug. Deze pilot is eind van de zomer 2020 gestart en loopt door tot eind 2020. Begin 2021 wordt bepaald of deze pilot wordt gecontinueerd en geborgd.

Trainingen

In 2018 is een training georganiseerd voor de partijen uit de eerste lijn, waaronder medewerkers van de lokale loketten en BOA's. Hier is de behoefte naar voren gekomen voor een training Mental Health First Aid. Deze training is bedoeld voor professionals om psychische problematiek te herkennen, en eerste hulp te bieden indien nodig. In totaal worden er vijf trainingen georganiseerd, waarvan één training is voltooid in 2020. De overige vier trainingen zijn in verband met de maatregelen rondom corona verplaatst naar het voorjaar van 2021.

2.3 FORMELE ONDERSTEUNING: OUTREACHENDE EN BEMOEIZORG, WIJKGERICHTE INFRASTRUCTUUR MAATSCHAPPELIJKE ZORG EN INKOMEN, WERK EN DAGBESTEDING

De algemene doelstelling is: een goede infrastructuur van outreachende zorg en bemoeizorg. Tevens is er een goede infrastructuur van crisis- en bereikbaarheidsdiensten, waarbij er met betrokken partijen goede afspraken zijn gemaakt over het op- en afschalen in de zorgkolom. Inwoners, ook kwetsbaren, zo snel mogelijk (weer) laten participeren in reguliere maatschappelijke activiteiten en op de arbeidsmarkt.

RESULTATEN EN AANDACHTSPUNTEN

Individuele Participatie en Steun (IPS) trajecten

Het Individuele Participatie en Steun-traject (IPS) is een tweejarig-begeleidingstraject voor mensen met psychische problematiek. Het is een evidence based aanpak gericht op duurzame arbeidsparticipatie. Er wordt onderscheidt gemaakt tussen IPS-trajecten voor twee doelgroepen: Common Mental Disorder (CMD) en Ernstige Psychische Aandoeningen (EPA). In 2019 zijn tien trajecten gestart voor de CMD-doelgroep. Zes deelnemers hebben door dit traject een baan. Anderen doen vrijwilligerswerk, volgen een opleiding of werkleertraject. In 2020 zijn vijf trajecten gestart voor de EPA-doelgroep. Een tussenevaluatie staat gepland in januari 2021.

Social Return on Investment (SRoI)

De gemeenten in de Duin- en Bollenstreek hebben medio 2020 besloten om intensiever uitvoering te geven aan Social Return on Investment, zodat er meer werk(ervarings)plekken en stageplekken beschikbaar komen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Hieronder vallen ook veel mensen uit de doelgroep Maatschappelijke Zorg. In 2021 zal er één geharmoniseerd uitvoeringsbeleid zijn voor de vijf gemeenten. Een regiocoördinator gaat hier uitvoering aan geven.

Opgenomen op de Werkvloer

Het programma 'Opgenomen op de Werkvloer' is gestart in september 2019, en is een twee jaar durend programma gericht op het verbeteren van de beeldvorming rond werknemers met een psychische problemen en het realiseren van openheid over psychische klachten op de werkvloer. Samen met werkgevers, re-integratieconsulenten, ervaringsdeskundigen, werknemers én werkzoekenden werkt 'Opgenomen op de Werkvloer' aan een toegankelijke werkvloer waar iedereen open kan zijn over wat hij nodig heeft. Er is veel aandacht voor ervaringsdeskundigheid. De campagne heeft een communicatiestrategie opgesteld om verschillende doelgroepen met eigen vragen en belangen te bereiken. Er is een speciaal campagneteam die werkgevers ondersteunt bij invoering van eenvoudige werkaanpassingen en positief werkklimaat voor mensen met psychische problemen. Er worden bijeenkomsten voor werkgevers en workshops voor werkzoekenden georganiseerd. Op de website www.opgenomenopdewerkvloer.nl zijn alle activiteiten te vinden en is eenvoudig contact te leggen. Naar aanleiding van corona is er een boekje uitgegeven voor werkgevers en werkzoekenden ter ondersteuning, hoe om te gaan met psychische problemen op de werkvloer. Uiteindelijk dienen alle activiteiten te leiden tot meer duurzame werkplekken voor mensen met psychische problemen. Aandacht en ruimte maken voormensen met psychische problematiek vraagt tijd, nuancering en geduld.

Aansluiting GGZ expertise op lokale teams

Met GGZ Rivierduinen zijn afspraken gemaakt over de aansluiting bij de lokale teams. Per gemeente wordt gekeken op welke manier de GGZ-expertise het beste toegevoegd kan worden. In alle vijf de gemeenten zijn de eerste stappen gezet om te komen tot een projectmatige aanpak hierop. Dit moet praktisch nog worden ingevuld

2.4 ORGANISATIE: TRANSITIE-AFSPRAKEN, MONITORING EN KENNISDELING

De algemene doelstelling is: alle gemeenten in Holland Rijnland zijn toegerust om de Maatschappelijke Zorg-taken waarvoor nu nog de centrumgemeente Leiden verantwoordelijk is, zelfstandig of in samenwerking met andere gemeenten volledig uit te voeren met inzet van het gemeentelijke gedecentraliseerde budget. Gemeenten monitoren vanaf 2017 het aantal cliënten en nader te benoemen indicatoren voor de Maatschappelijke Zorg om te kunnen bewaken dat de zorg op voldoende niveau blijft /verbetert. Kennis en ervaringen, alsmede best practices uit de regio en elders worden gedeeld tussen gemeenten. Ook wordt kennisdeling tussen aanbieders bevorderd.

Regionale projectgroep

De regionale projectgroep Maatschappelijke Zorg wordt bemand door de regionale projectleider Holland Rijnland, de projectleiders van de drie sub-regio's; Leidse regio, de Rijnstreek en de Duin en Bollenstreek en beleidsmedewerkers centrumgemeente Leiden. Afgelopen drie jaar is er intensief gewerkt aan het in beeld krijgen van de omvang van de doelgroep, samenwerking met de zorgaanbieders, Zorgkantoor en stichting Lumen, mogelijkheden voor transformatie van de Maatschappelijke Zorg en randvoorwaardelijke afspraken in verband met de decentralisatie. Er zijn een aantal concrete stappen gezet, zoals: het financieel verdeelmodel, risicoanalyse, splitsing regionale en sub-regionale voorzieningen, toegang, aanpak tekort zeer specialistische voorzieningen

HOOFDSTUK 3 - RELEVANTE ONTWIKKELINGEN

INLEIDING

De afgelopen jaren hebben verschillende ontwikkelingen zich voorgedaan die invloed hebben op de decentralisatie of transformatie van de Maatschappelijke Zorg. Hieronder benoemen we kort de meest relevante en hoe daarmee wordt omgegaan binnen de Holland Rijnland regio en of binnen de sub-regio Duin en Bollen.

LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN

In 2019 is besloten door het Rijk om Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang uit elkaar te halen qua moment van decentraliseren: Beschermd Wonen per 2022, nu 2023 en Maatschappelijk Opvang te bezien in 2026. Binnen Holland Rijnland is de wens om Beschermd Wonen en gedeelten van Maatschappelijke Zorg tegelijkertijd te decentraliseren. Het gaat deels om dezelfde inwoners. Daarnaast is deze wens er ook vanuit een financieel oogpunt. Op Beschermd Wonen is er al jaren een overschot en op Maatschappelijke Opvang een tekort. Wanneer dit samengenomen wordt is er een nog steeds een klein financieel overschot.

Er zijn twee landelijke actieprogramma's gestart die zich richten op de aanpak van dak- en thuisloosheid. Het landelijk Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren (2019-2021) en het Landelijke Aanpak Dak- en Thuisloosheid (2020-2021). Het eerste actieprogramma richt zich specifiek op de aanpak en voorkomen van dakloosheid onder jongeren, te weten: preventie, financiële bestaanszekerheid, persoonlijke ontwikkeling, huisvesting, en regelingen. De tweede aanpak is ontstaan nadat inzichtelijk werd dat dakloosheid in Nederland blijft toenemen. Deze aanpak richt zich op: preventie, vernieuwing van de opvang en wonen met begeleiding. Vanuit het Rijk wordt 50.000,- euro per gemeente beschikbaar gesteld om te besteden in deze aanpak van dak- en thuisloosheid. De Duin- en Bollenstreek legt deze middelen bij elkaar om twee projectleiders aan te kunnen stellen: een projectleider huisvesting en een projectleider integrale zorgaanpak en preventie. Deze projectleiders zullen naar verwachting begin 2021 aan de slag gaan. Naast deze middelen zijn er ook middelen beschikbaar gesteld door het Rijk aan gemeente Leiden nadat zij een plan hebben ingediend namens de regio Holland Rijnland. In combinatie met de derde aanvraag van het investeringsfonds doen we een beroep op deze middelen.

REGIONALE ONTWIKKELINGEN

Ontwikkeling Zorg- en Veiligheidshuis: het huidige Veiligheidshuis gaat transformeren in het Zorg- en Veiligheidshuis. Dit is een platform op regionaal niveau waar expertise gevraagd kan worden omtrent casuïstiek op het snijvlak zorg en veiligheid. Dit is ook van invloed op de decentralisatie van de Maatschappelijke Zorg, omdat er afspraken gemaakt moeten worden wanneer en hoe expertise aangevraagd kan worden, en wie regie heeft. Dit is met name van belang bij multi-problem cases. Het Zorg- en Veiligheidshuis wordt begin 2021 geopend.

LOKALE ONTWIKKELINGEN

Integrale Toegang: de ontwikkeling van de Integrale Toegang is in volle gang. Dit zal de toegang tot de formele ondersteuning vormen. Hier zijn sociale teams en lokale loketten aangesloten en hier zullen de hulpvragen binnenkomen. Het is van belang dat onze werkzaamheden aan kunnen sluiten op deze toegang, en uit te zoeken of er niet al aan gewerkt wordt vanuit de Integrale Toegang.

CORONACRISIS

Sinds maart 2020 is de samenleving getroffen door een coronacrisis. Uitvoerende partners in (gespecialiseerde) zorg en lokale partners hebben sindsdien zich actief ingezet om ondanks de nieuwste maatregelen zorg en hulp te bieden: digitaal, met bezoekersregeling of anderszins. De meeste mensen, ook de meest kwetsbaren zijn hier redelijk goed mee omgegaan. Nu de crisissituatie langer gaat duren, zijn er landelijk en regionaal steeds meer signalen van de gevolgen van de coronacrisis op lange termijn. Het is belangrijk dat ook in de decentralisatie opgave rekening wordt gehouden met de effecten. Het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) heeft recentelijk het rapport 'Sociaal Domein op Koers?' (2020) gepubliceerd. Hierin stelt het SCP het volgende: "In gemeenten zullen de gevolgen van de coronacrisis heel voelbaar zijn in het sociaal domein. De verschillen in de samenleving nemen toe. Er

ontstaan nieuwe kwetsbare groepen en het besef dat de kwaliteit van leven met het langer aan houden van de coronacrisis minder wordt voor steeds meer groepen, dringt zich op. Kwaliteit van leven is meer dan het beschermen van de volksgezondheid. Het sociaal domein is het vangnet van de samenleving en de huidige ontwikkelingen in verband met de coronapandemie maken dit nog eens extra duidelijk.”

UITSTEL DECENTRALISATIE

In het afgelopen jaar hebben we ons volop voorbereid op de decentralisatie van de Maatschappelijke Zorg per 1 januari 2022. Recent is gebleken dat het verdeelmodel sociaal domein, waaronder Beschermd Wonen, later dan gepland beschikbaar komt. Dit betekent dat decentralisatie van taken per 1 januari 2022 niet meer haalbaar is. Het nieuwe tijdpad van het Rijk – waarbij naar verwachting in het eerste kwartaal van 2021 duidelijkheid komt over het verdeelmodel Beschermd Wonen – maakt dat er onvoldoende tijd is om u een besluit te laten nemen over de financiële kaders én de inkooptrajecten zorgvuldig uit te kunnen voeren. In het PHO Maatschappij van 18 november 2020 is besloten om de decentralisatie een jaar uit te stellen naar 1 januari 2023.

HOOFDSTUK 4 - VERLENGING UITVOERINGSPROGRAMMA 2021-2023

Nu de decentralisatie van de Maatschappelijke Zorg in volle gang is, is het van belang om het Uitvoeringsprogramma 2018-2020 te verlengen. Het voorgaande Uitvoeringsprogramma 2018 – 2020 had, gezien zijn looptijd, met in ieder geval één jaar verlengd moeten worden. Terwijl we ons als sub-regionale projectgroep daarop aan het voorbereiden waren haalde het bericht dat de decentralisatie een jaar uitgesteld zou worden ons in. Om deze reden beslaat de verlenging van het Uitvoeringsprogramma een periode van drie jaar, van 2021 tot en met 2023. In dit verlengde Uitvoeringsprogramma blijven de volgende onderdelen van het voorgaande Uitvoeringsprogramma centraal staan: de visie 'een inclusieve samenleving', de beleidsuitgangspunten, de doelgroep van de Maatschappelijke Zorg, en het belang van de inwoner blijft centraal.

SPEERPUNTEN 2021-2023

Inmiddels zijn we drie jaar bezig met de voorbereiding op de decentralisatie van de Maatschappelijke Zorg en kunnen we de vele facetten enigszins ontrafelen. Dit heeft ons nieuwe inzichten opgeleverd. Op basis van de *lessons learned* van de afgelopen jaren en de doelen die de Duin- en Bollenstreek heeft ten aanzien van de Maatschappelijke Zorg, hebben we een aantal speerpunten geformuleerd:

- Transformatieagenda aanbieders – gekoppeld aan ambulantisering en doorstroom;
- Toegang tot sub- regionale voorzieningen;
- Samenwerking en *governance* vormgeven;
- Inzicht in de financiën per 2023;
- Monitoren maatschappelijke effecten;
- Integratie in de samenleving/borging in de samenleving;
- Aandacht voor borging/afronding in lokale structuur;
- Specifieke aandacht voor jongeren.

Daarnaast zijn er enkele speerpunten die we willen voortzetten uit het voorgaande Uitvoeringsprogramma. Deze zijn als volgt:

- Komen tot het uitwerken van de huisvestingsopgave;
- Terugdringen aantal dak- en thuisloze inwoners;
- Ambulante vormen van Beschermd Wonen opzetten;
- Logisch samenhangend aanbod;
- Van maatwerk naar algemene voorzieningen voor de meeste kwetsbare mensen;
- Preventie en vroegsignalering.

NA DE DECENTRALISATIE IN 2023

Per 2023 zal naar verwachting de decentralisatie van Beschermd Wonen en een aantal taken van de Maatschappelijke Opvang een feit zijn. De transformatie van de Maatschappelijke Zorg loopt verschillende jaren door, deze zal ook niet gereed zijn eind 2023. Echter lijkt op dit moment eind 2023 een goed moment om een stand van zaken op te maken en dan te bepalen of er nog een verlenging nodig is van het uitvoeringsprogramma of wellicht dat er nog een aantal zaken aan andere beleidsterreinen toegevoegd kunnen worden. Immers streven we naar een inclusieve samenleving. Dat vraagt dat de Maatschappelijke Zorg op alle onderdelen ingebed raakt en geen apart onderwerp blijft in de huidige breedte zoals dat nu is. **Tevens blijven de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek vanaf 2023 nauw met elkaar en de andere regiogemeenten in Holland Rijnland samenwerken.**

ACTIELIJNEN 2021 – 2023

Het verlengde Uitvoeringsprogramma volgt een nieuwe structuur van het model van de cirkels om de cliënt: persoonlijke situatie, informele ondersteuning en formele ondersteuning. We hanteren een andere indeling ten opzichte van het uitvoeringsprogramma 2018-2020. Zo hebben we de indeling van de drie cirkels om de cliënt vernieuwd. Daarnaast hebben we het vierde onderdeel 'Organisatie' niet opgenomen als aparte actielijn, maar terug laten komen in elk van de drie cirkels. Tenslotte hebben we het onderdeel 'draagvlak in de samenleving' opgenomen als onderliggende randvoorwaarde voor de uitvoering van de drie cirkels. In het voorgaande Uitvoeringsprogramma was dit onderdeel van cirkel 2 'informele ondersteuning'.

Als gevolg van de bovengenoemde aanpassingen is de volgende structuur ontstaan, met daaronder een korte beschrijving per cirkel. De cirkels zijn gevisualiseerd in illustratie 1, te zien op de volgende pagina.

CIRKEL 1 PERSOONLIJKE SITUATIE	CIRKEL 2 INFORMELE ONDERSTEUNING	CIRKEL 3 FORMELE ONDERSTEUNING
Huisvesting	Algemene voorzieningen	Wijkgerichte infrastructuur, inclusief bemoeizorg en crisiszorg
Inkomen, werk en dagbesteding	Preventie GGZ en verslavingszorg	Begeleiding
RANDVOORWAARDE Draagvlak in de samenleving		

CIRKEL 1 - DE PERSOONLIJKE SITUATIE

In de eerste cirkel, de persoonlijke situatie, worden de onderdelen goed zichtbaar welke voor een inwoner cruciaal zijn. Denk hierbij aan de eerste levensbehoeftes; huisvesting, inkomen, werk en dagbesteding en zijn of haar sociaal netwerk.

CIRKEL 2 - INFORMELE ONDERSTEUNING

De tweede cirkel omvat onderdelen die iets verder weg staan van de inwoner; mantelzorgers, vrijwilligers, verenigingen en clubs, algemene voorzieningen en preventie GGZ en verslavingszorg.

CIRKEL 3 - FORMELE ONDERSTEUNING

Als derde cirkel zien we onderdelen die een inwoner soms nodig heeft; begeleiding en wijkgerichte infrastructuur inclusief bemoeizorg en crisiszorg. Wil niet zeggen dat de onderdelen die verder van de inwoner weg staan minder aandacht behoeven. Juist deze onderdelen zijn op het moment dat ze nodig zijn van cruciaal belang en vragen om goed, gedegen en kwalitatief goed georganiseerd. Tegelijkertijd geeft het weer hoe alles in elkaar grijpt en waar het om specifieke integrale samenwerking vraagt.

RANDVOORWAARDE - DRAAGVLAK IN DE SAMENLEVING

Om de doelen die benoemd zijn bij de drie cirkels te kunnen behalen, is er draagvlak vanuit de samenleving nodig. Dit houdt in dat het beeld van kwetsbare inwoners normaliseert, en dat er begrip is in de samenleving voor deze doelgroep. Hiertoe is het van belang dat het stigma rondom deze doelgroep wordt doorbroken en verminderd.

Illustratie 1. Cirkels rondom de inwoner

VERVOLG

In de hoofdstukken 4.1 tot en met 4.3 beschrijven we per cirkel de doelstellingen en de te behalen resultaten. In hoofdstuk 4.4 worden de doelstellingen voor de randvoorwaarde 'draagvlak in de samenleving' uiteengezet. Deze doelstellingen in deze hoofdstukken bouwen voort op het voorgaande Uitvoeringsprogramma en zijn waar nodig geactualiseerd. De genoemde resultaten zijn alleen diegene die op dit moment nog niet of onvoldoende gerealiseerd zijn. Naar aanleiding van benoemde doelstellingen en beoogde resultaten wordt een projectplan en/of activiteitenplan opgesteld waarin meer gedetailleerd een aanpak, de te nemen stappen, een tijdslijn en kostenraming worden beschreven.

4.1 CIRKEL 1 - DE PERSOONLIJKE SITUATIE

ALGEMENE DOELSTELLING

Er zijn voldoende mogelijkheden voor kwetsbare inwoners om aan zijn/haar eerste levensbehoefte te voldoen: huisvesting, inkomen en een sociaal netwerk.

4.1.1 HUISVESTING

DOELSTELLING

Kwetsbare inwoners hebben een passende plek om te wonen binnen de gemeentegrenzen van de Duin en Bollenstreek. Elke gemeente **spant zich in** om de eigen inwoners **lokaal** op te vangen, zowel tijdelijke opvang voor dak- en thuisloze mensen als voor (niet zelf redzame) spoedzoekers waardoor er minimaal gebruik wordt gemaakt van de Maatschappelijke Opvang.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

- Realiseren van voldoende decentrale opvangplekken binnen de Duin en Bollen-gemeenten. Conform het 'Convenant Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang Holland Rijnland 2018 –2021', realiseren we vier decentrale opvangplekken erbij; in Noordwijk en Lisse
- Realiseren van de laatste twee van de vijf scheve huisjes, waarvan een in Katwijk en een in Teylingen, conform het 'Convenant Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang Holland Rijnland 2018 – 2021'.
- Er is een Time-out voorziening gerealiseerd, waar kwetsbare mensen in een crisissituatie tijdelijk terecht kunnen om op adem te komen.
- Flexibele schil van tijdelijk kleine betaalbare woningen
- Vergroten van het aantal kleine permanente betaalbare woningen

De laatste twee punten zijn gemeente brede opgaven en moeten integraal opgepakt worden.

4.1.2. INKOMEN, WERK EN DAGBESTEDING

DOELSTELLING

Iedere inwoner kan meedoen in de samenleving door middel van werk, dagbesteding of activiteiten die stimuleren om in beweging te komen. Het hebben van voldoende inkomen is een belangrijke voorwaarde.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

- Per 2023 hebben gemeenten voldoende voorzieningen op het gebied van dagbesteding en (toeleiding naar) werk voor kwetsbare groepen. Deze zijn in samenhang met informele algemene voorzieningen en formele maatwerkvoorzieningen georganiseerd.
- Per 2023 hebben gemeenten het lokale niveau van inkomensondersteuning en schuldhulp zodanig op orde dat terugkerende knelpunten voor kwetsbare inwoners zijn opgelost.
- Per 2023 is de-stigmatisering van kwetsbare mensen op de werkvloer een onderdeel van reguliere uitvoering bij sociale partners en tevens onderwerp van gesprek.

4.2 CIRKEL 2 - INFORMELE ONDERSTEUNING

ALGEMENE DOELSTELLING

We willen een inclusieve samenleving waarbij kwetsbare inwoners gerelateerd aan de Maatschappelijke Zorg met informele ondersteuning kunnen meedoen in de samenleving en zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren.

4.2.1 ALGEMENE VOORZIENINGEN

DOELSTELLING

Kwetsbare inwoners gerelateerd aan de Maatschappelijke Zorg worden niet belemmerd door stigma en hebben een laagdrempelige toegang tot algemene voorzieningen voor veilig ontmoeten, lotgenotencontact, herstel, preventie terugval, ontwikkeling, advies, ondersteuning, structuur en zingeving.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

- De gemeenten hebben lokaal en sub-regionaal een diverse en voor iedereen toegankelijke infrastructuur van laagdrempelige algemene voorzieningen.
- Er is mogelijkheid om flexibel op- en af te schalen ten behoeve van de ondersteuningsvraag in wisselende situaties. Het is gemakkelijk te schuiven naar een maatwerkvoorziening en/of een algemene voorziening en weer terug al naar gelang de mate waarin dit nodig is.

4.2.2 PREVENTIE GGZ EN VERSLAVINGSZORG

DOELSTELLING

- Inwoners zijn mentaal zo gezond mogelijk
- Inwoners zijn op de hoogte van de risico's die verslaving met zich meebrengt.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

- De gemeenten hebben de huidige (lokale of sub-regionale) infrastructuur van collectieve preventie GGZ verder doorontwikkeld tot een aanbod dat flexibel kan meebewegen en aan kan sluiten op de vragen vanuit de lokale samenleving.
- Preventie van verslavingszorg voor jongeren en volwassenen zijn onderdeel van het lokale volksgezondheidsbeleid.

4.3 CIRKEL 3 - FORMELE ONDERSTEUNING

ALGEMENE DOELSTELLING

Er is passende ondersteuning bij een ondersteuningsvraag van kwetsbare inwoners gerelateerd aan Maatschappelijke Zorg en er is passende ondersteuning als er vanuit de genoemde inwoner zelf geen ondersteuningsvraag is maar er is wel een vraag vanuit het sociaal netwerk van deze inwoner.

4.3.1 WIJKGERICHTE INFRASTRUCTUUR, INCLUSIEF BEMOEIZORG EN CRISISZORG

DOELSTELLING

Er wordt wijkgericht en integraal gewerkt in samenwerking door relevante partners, zoals de integrale toegang, FACT-team, woningcorporatie en Veiligheid.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

- De toegang tot de integrale gemeentelijke dienstverlening op het gebied van financiën, werk, zorg en wonen voor de meest kwetsbare inwoners is op orde en draagt bij aan de preventie van dakloosheid.
- Er is lokaal een heldere keten of procesafspraken als het gaat om vroegsignalering, overlast in de wijk, bemoeizorg, crisiszorg en terugkeer in de wijk na opname afgestemd met de lokale integrale toegang, woningcorporaties en veiligheid en het zorg en veiligheidshuis en PEH. Waarbij de verantwoordelijkheden, regie en mandaat helder zijn.

4.3.2 BEGELEIDING

DOELSTELLING

Passende zorg bij een gecombineerde ondersteuningsvraag van wonen en zorg of een intensieve ondersteuningsvraag behorende bij Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. De zorg kan flexibel in zwaarte ingezet worden naar behoefte van de inwoner op dat moment. De zorg is altijd gericht op herstel en ontwikkeling van de inwoner.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

- Realiseren van ambulante Beschermd Wonen zorg.
- Er is specifiek voor jongeren een passende woon en zorg variant
- Per 2023 is de benodigde zorg Beschermd Wonen en Maatschappelijke Zorg ingekocht in de Duin en Bollenstreek met een transformatie agenda.
- Er is voldoende expertise of we organiseren expertise om toegang tot Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang te verlenen tot de sub-regionale voorzieningen.
- Er zijn met betrokken partijen goede afspraken gemaakt over het opschalen en afschalen in de zorgketen.

4.4 RANDVOORWAARDE - DRAAGVLAK IN DE SAMENLEVING

DOELSTELLING

- Inwoners en organisaties in de (lokale) samenleving zijn zich bewust van de transformatie van de Maatschappelijke Zorg, zij hebben begrip voor hun kwetsbare dorpsgenoten. Er is aandacht voor de mogelijke weerstand vanuit de samenleving in relatie tot kwetsbare inwoners.
- Inwoners weten de weg te vinden naar informele hulp en ondersteuning.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

- Er wordt gebruikgemaakt van een communicatiestrategie die bijdraagt aan:
- Een reëel beeld van een inclusieve samenleving waar de doelgroep een plek heeft.
- Heldere informatie voor alle betrokkenen over huisvesting van de doelgroep in de wijk.
- Vergroten van de algemene kennis over beschikbare informele hulp en ondersteuning die beschikbaar is voor kwetsbare inwoners.

HOOFSTUK 5 - PROJECTORGANISATIE

BESTUURLIJK OPDRACHTGEVERS

Wethouders Duin- en Bollenstreek

Katwijk: Adger van Helden

Noordwijk: Dennis Salman

Hillegom: Jan van Rijn

Lisse: Jolanda Langeveld

Teylingen: Arno van Kempen

Taakomschrijving:

- Organiseren van voldoende steun en draagvlak bij de betrokken portefeuillehouders en bij relevante samenwerkingspartners
- Het bewaken van de strategische visie, de politiek-bestuurlijke kaders en het bestuurlijk proces.
- Monitoren van de inhoudelijke voortgang

AMBTELIJKE OPDRACHTGEVERS

Katwijk: Cynthia van Keulen

Noordwijk: Robert van Zijl

Hillegom, Lisse, Teylingen: Ine van Holland

Taakomschrijving:

- Samenstellen van de werkgroep
- Afstemmen van overstijgende en strategische onderwerpen
- Monitoren van de procesmatige voortgang
- Bewaken van de kwaliteit van de opdrachten.
- Organiseren van voldoende steun en draagvlak binnen de kring van gemeentesecretarissen, het middenmanagement van gemeenten en relevante samenwerkingspartners.
- Het scheppen van randvoorwaarden (medewerkers, middelen, procedures en instrumenten) voor het kunnen realiseren van de opdrachten en bewaken van inhoudelijk en projectmatige kaders en procedures binnen het uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Zorg Duin- en Bollenstreek.

OPDRACHTNEMER

Projectleider: Anja de Rijk

Taakomschrijving:

- Actieve en vertegenwoordigende rol vanuit de Duin- en Bollenstreek in de regionale projectgroep
- Coördinatie in het meenemen van en afstemmen met de bestuurders
- Sturende en coördinerende rol in de projectgroep Duin- en Bollenstreek
- Overzicht houden over het gehele programma in de Duin- en Bollenstreek
- Aanspreekpunt voor alle betrokkenen
- Planning bewaken

PROJECTLEIDER PER GEMEENTE

Gemeente Katwijk: Aldert Haasnoot

Gemeente Noordwijk: Cyriel Thomas

Gemeente Hillegom, Lisse en Teylingen: Anja de Rijk

Taakomschrijving:

- Gezamenlijke bijdrage aan de regionale projectgroep
- Afstemming en laten aansluiten van sub-regionale en regionale activiteiten
- Specifieke taken per gemeente oppakken

AMBTELIJKE PROJECTGROEP DUIN- EN BOLLENSTREEK

Gemeente Katwijk: Aldert Haasnoot en Arina van der Wekke

Gemeente Noordwijk: Cyriel Thomas en Anneke Koster

Gemeente Hillegom, Lisse, Teylingen: Anja de Rijk, Dieke van Venrooij en Nicky Verver (tijdelijk)

ISD Bollenstreek: Arlette Wijnhout

Om tot de genoemde resultaten te komen per cirkel, is er in 2018 de sub regionale projectgroep Duin- en Bollenstreek gestart. De medewerkers in deze projectgroep stellen deelprogramma's en projectvoorstellen volgend uit het sub-regionale uitvoeringsprogramma op en voeren deze uit. Zij nemen zo nodig deel aan regionale werkgroepen en vertegenwoordigen de Duin- Bollenstreek. De ambtelijke projectgroep komt eenmaal in de twee weken bijeen. Naast deze sub regionale projectgroep is er een regionale projectgroep Holland Rijnland. De projectleider van de Duin- en Bollenstreek neemt deel aan deze regionale projectgroep.